

ADVIES NR. 2.433

Zitting van dinsdag 26 november 2024

Pilootprojecten voor de primaire preventie van burn-out op het werk – Aanpassing van het regelgevend kader

2.896

ADVIES NR. 2.433

Pilootprojecten voor de primaire preventie van burn-out op het werk – Aanpassing van het regelgevend kader

De Nationale Arbeidsraad heeft beslist om zich uit eigen beweging uit te spreken over de aanpassing van het regelgevend kader over de pilootprojecten voor de primaire preventie van burn-out op het werk.

De Raad stelt aanpassingen aan het regelgevend kader voor wat betreft de eventuele cycli van pilootprojecten inzake de primaire preventie van burn-out op het werk die van start gaan na 2025.

Deze kwestie werd verder besproken in een werkgroep van de Raad.

Op vraag die werkgroep heeft de Raad op 26 november 2024 het volgende eenparige advies uitgebracht.

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

1 ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN HET ADVIES

1.1 De pilootprojecten van de Raad

Een koninklijk besluit¹ voorziet erin dat de Raad, met de hulp van academische experts, een aantal pilootprojecten in ondernemingen of sectoren kan selecteren voor overheidssubsidie.

Deze pilootprojecten worden verder opgevolgd door de Raad en worden door dezelfde experts beoordeeld naar hun resultaten (op kwalitatieve wijze).

De subsidie kan enerzijds pilootprojecten ondersteunen voor de primaire preventie van burn-out op het werk of anderzijds pilootprojecten inzake innovatieve arbeidsorganisatie.

De sociale partners liggen aan de basis van deze regelgeving.

¹ Koninklijk besluit van 26 november 2013 in uitvoering van artikel 191, § 3 van de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen (I)

In 2018 werkten ze een aanpak uit die de ondernemingen en de sectoren zouden kunnen toepassen om te voorkomen dat werknemers uitvallen met psychosociale klachten in het algemeen en burn-out in het bijzonder (zie het advies nr. 2.080 van 27 februari 2018). Ze wensten die te testen op het terrein in het kader van pilootprojecten.

Zowel in 2018 als in 2019 werd een cyclus van pilootprojecten inzake de primaire preventie van burn-out op het werk opgestart².

Deze twee cycli van pilootprojecten inzake de primaire preventie van burn-out op het werk werden ondertussen geëvalueerd door de Raad (zie de adviezen nrs. 2.218 van 2 juni 2021 en 2.330 van 29 november 2022).

1.2 **Aanbeveling nr. 30**

Op basis van de evaluatie van de 2 cycli van pilootprojecten richtte de Raad op 8 november 2023 de aanbeveling nr. 30, getiteld “Voor gezonde werknemers in gezonde organisaties”, aan de ondernemingen en de sectoren.

Het gaat concreet om 6 aanbevelingen voor de acties die in de ondernemingen ondernomen worden voor psychosociaal welzijn en preventie van burn-out in het bijzonder.

Deze aanbevelingen kunnen gezien worden als een breed kwaliteitskader voor goede interventies, of nog, als een goede praktijk. De Raad hoopt dat op deze wijze de goede praktijken op grotere schaal zullen worden toegepast.

Op 26 maart 2024 vroeg de Raad in zijn advies nr. 2.412 om in 2025 een derde cyclus van pilootprojecten inzake de primaire preventie van burn-out op het werk te kunnen opstarten, om de aanbeveling nr. 30 verder uit te diepen, toegankelijk te maken en op grote schaal te verspreiden en te promoten.

De minister van Werk, de heer Pierre-Yves Dermagne, liet ondertussen weten dat hij hier positief tegenover staat.

In zijn hierboven genoemde advies nr. 2.412 stelt de Raad eveneens dat hij zal nadenken over de aanpassing van het regelgevend kader voor eventuele cycli van pilootprojecten inzake de primaire preventie van burn-out op het werk die van start gaan na 2025.

² In 2022 werd daarentegen voor de eerste maal een cyclus van pilootprojecten inzake innovatieve arbeidsorganisatie opgestart. Die projecten hebben een looptijd van maximaal 18 maanden. Deze projecten liepen tot 31 maart 2024 en hun evaluatie is in voorbereiding. In 2024 ging ook reeds een tweede cyclus van pilootprojecten inzake innovatieve arbeidsorganisatie van start.

Meer in het bijzonder wordt in dit advies het volgende gesteld: “*De Raad is van oordeel dat het aanbeveling verdient om deze projecten een langere duurtijd te geven dan 12 maanden. Hij is zich ervan bewust dat dit een aanpassing van het voornoemde koninklijk besluit vereist. Hierover zal hij op korte termijn een advies uitbrengen. Het is daarbij de bedoeling om de aanbeveling nr. 30 verder uit te diepen, toegankelijk te maken en op grote schaal te verspreiden en te promoten.*”

2 STANDPUNT VAN DE RAAD

De Nationale Arbeidsraad heeft een grondige reflectie gewijd aan deze kwestie en stelt de volgende aanpassingen aan het regelgevend kader voor de pilootprojecten voor de primaire preventie van burn-out op het werk voor (voor de op te starten cycli na 2025).

Het is de bedoeling om de doeltreffendheid van de pilootprojecten te verbeteren en om deze beter te laten aansluiten bij de aanbevelingen opgenomen in de aanbeveling nr. 30 van de Raad.

2.1 De duurtijd van de projecten

De Raad is van oordeel dat het aanbeveling verdient om de projecten een langere duurtijd te geven dan 12 maanden. Hij stelt een duurtijd van 18 maanden voor, zoals reeds het geval is voor de pilootprojecten inzake innovatieve arbeidsorganisatie.

Dit vereist een aanpassing van artikel 20 van het koninklijk besluit. Ook dient de tijdslijn van het verdere verloop van het project hieraan aangepast te worden: de rapportering erover, de termijnen voor de uitbetaling van de subsidie en het afleveren van het eindevaluatierapport (wat ook aanpassingen aan de artikelen 21 en 23 van het koninklijk besluit vereist).

Ter verduidelijking wordt het voorstel voor de aangepaste tijdslijn van een project in bijlage bij dit advies gevoegd.

2.2 Het bedrag van de subsidie

De Raad is van oordeel dat, gezien de verlenging van de duurtijd van een project, de subsidie dient te worden verhoogd tot 12.000 euro voor een project van (een groep van) onderneming(en) en maximaal 36.000 euro voor een project van een sector.

Dit vereist een aanpassing van artikel 15, § 2 van het koninklijk besluit.

2.3 De selectiecriteria

2.3.1 Bijkomende selectiecriteria

De Raad meent, op basis van de evaluatie van de 2 reeds afgelopen cycli en de Aanbeveling nr. 30, dat twee bijkomende selectiecriteria in het koninklijk besluit kunnen opgenomen worden:

- de vereiste dat reeds voorbereidend werk werd verricht, in het bijzonder dat een situatieanalyse in de betrokken onderneming(en) werd gemaakt; en
- de vereiste dat werd nagedacht over hoe zal het project na de beëindiging van de projectfinanciering verdergezet zal worden. Het is immers belangrijk om de continuïteit van het project op langere termijn te garanderen en dus van in het begin rekening te houden met de duurzaamheid van de voorgestelde acties.

2.3.2 Aanpassing van de selectiecriteria

- Gezien vereist wordt dat er een situatieanalyse in de onderneming is gemaakt, is het volgens de Raad niet aangewezen om nog subsidie te voorzien voor projecten die enkel inzetten op informatie en sensibilisering. Het dient in het project te gaan om het uitwerken van een actieplan, de toepassing ervan of de evaluatie/bijsturing ervan.
- Het verdient ook aanbeveling om te verduidelijken wat precies verstaan wordt onder “acties die niet al eerder zijn gerealiseerd” (art. 12, § 3, eerste lid van het kb), namelijk het selectie criterium dat het dient te gaan om een “innovatief project”.

Het dient volgens de Raad te gaan om acties die niet al eerder gerealiseerd zijn “in de onderneming(en) waarvoor de subsidie wordt gevraagd”.

De Raad wijst er evenwel op dat, alhoewel het zinvol kan zijn om een sectorproject steeds uit te breiden naar bijkomende bedrijven uit dezelfde sector, het dan niet meer gaat om een ‘pilotproject’, waarbij het in de eerste plaats de bedoeling is om bedrijven en sectoren op een innovatieve manier aan het werk te zetten.

- Eén van de selectiecriteria is dat de tijdens het project gerealiseerde acties “worden uitgesloten van elke andere subsidie” (art. 12, § 3, tweede lid van het kb).

Alhoewel in het aanvraagformulier voor de subsidie wordt gevraagd om op eer te verklaren dat het gaat om acties die niet reeds een andere subsidie genieten, heeft de Raad tijdens de afgelopen cycli van pilotprojecten ondervonden dat hierover toch twijfel ontstaat tijdens het selectieproces.

Hij stelt daarom voor om er in het artikel 11 van het koninklijk besluit in te voorzien dat een aanvraag dient uit te gaan ofwel van een onderneming (of verschillende ondernemingen samen) ofwel van een sector, waarbij die laatste de ondernemingen dient te vermelden waar er zal worden gewerkt, om het verbod op dubbele projectfinanciering te kunnen controleren.

Het is belangrijk dat ook de FOD WASO deze werkwijze hanteert voor zijn subsidieaanvragen, zodat er controle mogelijk is.

Indien de ondernemingen waarmee zal worden gewerkt, gekend zijn, stelt het bovendien geen probleem dat de Raad geïnformeerd dient te worden over het voorbereidend werk (de situatieanalyse) dat in deze ondernemingen is gedaan.

De Raad is bovendien van oordeel dat een pilootproject dat uitgaat van een sector in een minimum aantal ondernemingen dient te worden ontplooid. Hij stelt voor om er in het koninklijk besluit in te voorzien dat het om minimaal 5 ondernemingen dient te gaan.

2.3.3 Bijlagen met de selectiecriteria

Op dit ogenblik staan de voorwaarden voor de toekenning van de subsidie hoofdzakelijk in de artikelen 11 tot 14 van het koninklijk besluit.

De Raad is evenwel van oordeel dat het aanbeveling verdient om, zoals het geval is voor de pilootprojecten inzake innovatieve arbeidsorganisatie, deze selectiecriteria op te nemen in bijlagen bij het koninklijk besluit.

2.4 Een onderzoeksproject of de ontwikkeling van preventie- of interventietools

De Raad wijst erop dat op dit ogenblik in het koninklijk besluit wordt bepaald dat de acties van een pilootproject, naast de begeleiding van één of meerdere werkgevers, ook de vorm kunnen aannemen van een onderzoeksproject of de ontwikkeling van preventie- of interventietools (art. 12, § 2 van het kb).

Tijdens de voorbije cycli van pilootprojecten werden geen subsidieaanvragen voor deze laatste categorieën van acties ingediend.

De Raad vraagt dat in het koninklijk besluit zou worden verduidelijkt dat dit soort van acties onder het koninklijk besluit enkel zouden kunnen worden gesubsidieerd indien ze voorzien worden in een door een sector ingediend pilootproject.

Hij vraagt daarnaast dat in het koninklijk besluit zou worden verduidelijkt wat onder 'onderzoeksproject' wordt verstaan, namelijk:

- ofwel het uitwerken van een evaluatiedesign door een sector waarbij binnen een groep van ondernemingen een studie wordt gedaan naar het 'effect' van de interventie op één of meerdere duidelijk omschreven welzijnsparameters, waarbij onderzocht wordt wat het effect is van de interventie versus het niet-doorvoeren van deze interventie;
- ofwel het co-creëren van een interventietool, waarvan de uitwerking en het resultaat op zo een manier beschreven/bekendgemaakt worden dat de tool door andere ondernemingen kan worden gebruikt bij het ontwikkelen van eigen beleid/acties.

Bij de co-creatie van een interventietool ligt de verantwoordelijkheid voor initiatief en ontwikkeling bij de sectororganisatie en zijn minstens 2 bedrijven verbonden aan de sectororganisatie (management en werknemers(vertegenwoordigers)) actief betrokken bij de ontwikkeling, test- of implementatiefase.

Een onderzoeksproject (evaluatiedesign of interventietool) is een mogelijk onderdeel van een pilootproject, dat aan alle andere voorwaarden dient te voldoen (geïntegreerde aanpak enz.).

Zowel het evaluatiedesign als de interventietool dienen, zoals elk sector-pilootproject, in minimaal 5 ondernemingen ingezet te worden.

De ingediende onderzoeksprojecten zouden verder beoordeeld worden naar hun potentieel voor een multiplicatoreffect.

Het koninklijk besluit zou in die zin kunnen verduidelijkt worden.

2.5 Verdeelsleutel sector-/ondernemingsprojecten

Artikel 18 van het koninklijk besluit voorziet erin dat de Raad bij de beoordeling van de ingediende subsidieaanvragen, naast het voorziene budget en de voorziene selectiecriteria, ook rekening houdt met een evenwichtige geografische spreiding, een evenwichtige spreiding op het vlak van de sectoren en een evenwichtige spreiding op het vlak van de grootte van de werkgevers.

De Raad vraagt om hieraan toe te voegen dat maximaal 25 % (1/4) van het budget van 450.000 euro bij de selectie van de projecten door de Raad zou worden voorbehouden voor projecten die door sectoren worden ingediend.

2.6 Mogelijke subsidie voor de Nationale Arbeidsraad

Artikel 15 van het koninklijk besluit bepaalt dat het budget voor het subsidiëren van de projecten per cyclus 500.000 euro bedraagt en dat maximum 10 % van het budget kan worden aangewend voor de uitbetaling van een vergoeding aan de experten voor de taken die zij onder het koninklijk besluit hebben.

De Raad heeft bij de realisatie van de twee voorgaande cycli van pilootprojecten belangrijke financiële investeringen gedaan om de aanvraagprocedure online te kunnen laten gebeuren en de dossiers in een databank ter beschikking te houden voor de verschillende tussenkomenende partijen (zijn leden, de FOD WASO, de experten). Bij elke nieuwe cyclus dient hiervoor een nieuwe investering te worden gedaan.

Hij is bovendien van oordeel dat om de communicatie over de resultaten van de pilootprojecten en in het bijzonder over de aanbevelingen voor de preventiepraktijk in de ondernemingen en de sectoren te verbeteren, verdere investeringen nodig zijn.

Hij wenst erop te wijzen dat het de bedoeling is om de door de pilootprojecten gevalideerde aanpak, na evaluatie van deze projecten door de experten, breed te verspreiden en te promoten. De Raad wenst immers te zorgen voor een multiplicatoreffect in de ondernemingen en de sectoren wat betreft de toepassing van de aanbevelingen die op grond van de pilootprojecten kunnen worden gedaan.

Daarom vraagt de Raad dat hij een deel van het budget dat voor de pilootprojecten ter beschikking is per cyclus toegewezen zou kunnen krijgen. Hij stelt voor dat het om maximaal 80.000 euro zou kunnen gaan.

Hij stelt voor om dit in het koninklijk besluit op te nemen, waarbij erin zou kunnen worden voorzien dat de Raad hiertoe een vraag stelt, met aanduiding van het bedrag, aan de minister van Werk in het advies dat hij uitbrengt over de selectie van de pilootprojecten.

BIJLAGE

Voorstel van tijdslijn voor de pilootprojecten voor de primaire preventie van burn-out op het werk – Na 2025		
Jaar van de aanvraag		
Aanvraagperiode	1/6 tot 31/7	Art. 16
NAR-advies	Ten laatste op 30/9	Art. 18
Kennisgeving aan de aanvrager (van beslissing van de minister)	Voor 31/11	
Begin uitvoering project	Vanaf 1/12	Art. 20
Jaar na de aanvraag		
Betalingsopdracht FOD voor 1 ^{ste} 50 %	Ten laatste op 31/1	Art. 21
Tussentijds verslag	Ten laatste op 31/8 (na 9 maanden voor projecten met een looptijd van 18 maanden)	Art. 22
Einde uitvoering project	Ten laatste op 31/5	Art. 20
Overmaken eindevaluatieverslag + financiële stukken (door aanvrager aan FOD) (*)	Ten laatste op 30/6	Art. 21
Betalingsopdracht FOD voor 2 ^{de} 50 % (*)	Ten laatste op 31/8	Art. 21
(*) Indien niet of onduidelijk of onvolledig, doet FOD een aanmaning en geeft uiterste datum voor het overmaken van stukken, op straffe niet-uitbetaling. Uiterste datum voor overmaken van de stukken.	Voor 31/7	Art. 21
Overmaken van eindevaluatieverslagen (van FOD aan NAR) ³	Geen timing	Art. 23

³ Worden opgenomen in de databank

Tweede jaar na aanvraag		
Overmaken van syntheseverslag (van experten aan NAR)	In de loop van het 2 ^{de} jaar na de indiening	Art. 23
Overmaken van syntheseverslag aan de minister van Werk	Geen timing	Art. 23
Advies van NAR over de doeltreffendheid en de effecten in de praktijk	Geen timing	Art. 25